

Remissvar – *En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)*

Bjuvs kommun

Bjuvs kommun välkomnar utredningens övergripande ambition att stärka och tydliggöra elevhälsans syfte, uppdrag och organisering i syfte att förbättra elevers förutsättningar för lärande, hälsa och utveckling. Kommunen ser positivt på förslag som bidrar till ett tydligare förebyggande och hälsofrämjande fokus, förbättrad samverkan samt ökad likvärdighet i elevhälsans arbete nationellt.

Samtidigt vill Bjuvs kommun framhålla vikten av tydlig ansvarsfördelning mellan skolans elevhälsa och hälso- och sjukvården, samt att elevhälsans uppdrag inte utvecklas i riktning mot behandling. Kommunen bedömer vidare att flera av de föreslagna åtgärderna medför betydande resurs- och kompetenskrav som riskerar att underskattas, särskilt för mindre kommuner med begränsade ekonomiska förutsättningar.

Förtydligande av elevhälsans syfte och uppdrag (6.1)

Bjuvs kommun är positiv till förslaget om att förtydliga och bredda elevhälsans syfte och uppdrag. Kommunen tillstyrker att elevhälsan tydligare ska bidra till att skapa förutsättningar för elevers lärande, hälsa och utveckling samt arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att tidigt identifiera ohälsa. Bjuvs kommun ser även positivt på att elevhälsans uppdrag omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser samt att arbetet bedrivs tvärprofessionellt på individ-, grupp- och skolenhetsnivå i samverkan med skolans övriga personal.

Samtidigt vill kommunen uppmärksamma en risk för att skollagens inriktning mot förebyggande och hälsofrämjande arbete kan försvagas. Skolan bör inte uppfattas som en arena för behandling, och elever med behandlingsbehov behöver säkerställas tillgång till extern hälso- och sjukvård. Identifierade brister bör i första hand hanteras genom organisatoriska och strukturella lösningar snarare än genom utökade individriktade insatser inom skolan.

Tillgång till och kompetens inom elevhälsan (6.2)

Bjuvs kommun instämmer i behovet av tillgång till elevhälsans olika professioner, men bedömer att HSL-reglering av kuratorsfunktionen inte är nödvändig för att säkerställa samverkan med socialtjänsten. I stället bör krav på socionomexamen vid rekrytering av kurator tydliggöras för att säkerställa adekvat kompetens.

Vidare vill Bjuvs kommun betona vikten av att den specialpedagogiska kompetensen värnas och fortsatt utgör en integrerad del av elevhälsan. Specialpedagoger och speciallärare har olika och kompletterande roller och är inte utbytbara, vilket bör beaktas i den fortsatta regleringen.

Stärkt tillgång till elevhälsans professioner (6.3)

Bjuvs kommun, delar uppfattningen att elevers förutsättningar att komma i kontakt med elevhälsan behöver stärkas. Samtidigt bedömer kommunen att de föreslagna kraven sammantaget är otillräckliga i förhållande till elevernas faktiska behov.

Bjuvs kommun anser att kraven på tillgänglighet till elevhälsans professioner bör vara högre än vad som anges i utredningen för att säkerställa en likvärdig elevhälsa och möjliggöra tidiga, förebyggande och hälsofrämjande insatser utifrån elevernas behov och lokala förutsättningar.

Huvudmannen ska informera om elevhälsans uppdrag och bemanning (6.4)

Bjuvs kommun ställer sig positiv till förslaget om en lagstadgad skyldighet för skolhuvudmannen att årligen informera elever och vårdnadshavare om elevhälsans uppdrag, ingående professioner, tillgänglighet och kontaktvägar. Kommunen bedömer att förslaget tydliggör informationsansvaret utan att i sig förändra elevhälsans uppdrag.

Det är möjligt att anordna elevhälsa för elever i kommunal vuxenutbildning (6.5)

Bjuvs kommun är positiv till förslaget att huvudman för kommunal vuxenutbildning ges möjlighet att anordna elevhälsa för sina elever och bedömer att förslaget kan bidra till förbättrade förutsättningar för att tillgodose elevers behov av stöd inom vuxenutbildningen.

Hälsobesök och tidiga insatser (6.6)

Bjuvs kommun är positiv till ambitionen att stärka och tydliggöra hälsobesöken inom elevhälsan. Förslaget kan bidra till tidigare identifiering av elevers fysiska och psykiska mående.

Samtidigt bedömer kommunen att förslagets omfattning innebär betydande resurs- och genomförandeutmaningar. Krav på vårdnadshavares medverkan vid flera hälsobesök samt ökad frekvens av besök förutsätter ökad personaltäthet och tillgång till kompetens, vilket behöver beaktas för att säkerställa ett genomförande med tillräcklig kvalitet.

Förstärkta möjligheter för insatser för lättare fysiska och psykiska vårdbehov (6.7)

Bjuvs kommun är positiv till förslaget att elevhälsan ska erbjuda hälso- och sjukvårdsinsatser för lättare fysiska och psykiska vårdbehov. Här behöver det tydligt framgå att skolpsykologens roll inte är behandlande, utan inriktad på förebyggande, konsultativa och stödjande insatser inom ramen för elevhälsans uppdrag, samt på samverkan med andra ansvariga verksamheter.

Kommunen vill samtidigt understryka att ett utökat uppdrag för elevhälsan sannolikt kommer att leda till ett ökat antal remisser vidare till andra verksamheter. Detta förutsätter att mottagande instanser inom hälso- och sjukvården har tillräcklig kapacitet för att kunna ta emot eleverna utan att skapa långa väntetider.

Förbättrad samverkan mellan elevhälsan, skolan i övrigt, hälso- och sjukvården och socialtjänsten (6.8)

Bjuvs kommun är positiv till utredningens bedömning om behovet av stärkt samverkan. Kommunen ser särskilt positivt på införandet av en samordnande funktion inom elevhälsan, vilket kan stärka rättssäkerheten och tydliggöra ansvar. Samtidigt understryks behovet av en tydligare gränsdragning mellan skolans och hälso- och sjukvårdens ansvar.

Elevhälsans del i skolans kvalitetsarbete (6.9) /Elevhälsans huvudmannaskap och ledning (6.10)/ Nationell uppföljning av Elevhälsan (6.11)

Bjuvs kommun tillstyrker förslaget att elevhälsan ska ingå i det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs på skolenhetsnivå enligt 4 kap. 4 § skollagen och instämmer i bedömningen att elevhälsans nuvarande huvudmannaskap och ledningsstruktur är ändamålsenlig. Kommunen delar bedömningen att alternativa huvudmannaskap inte skulle förbättra möjligheterna att fullgöra elevhälsans syfte och uppdrag.

Bjuvs kommun avstyrker förslag som innebär att det medicinska ansvaret för elevhälsans insatser i praktiken förläggs till rektor. Det medicinska vårdgivaransvaret bör även fortsättningsvis vara tydligt förankrat hos huvudmannen och ansvarig vårdgivare, i enlighet med hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

Kommunen är samtidigt positiv till bedömningen att en nationell uppföljning och utvärdering av elevhälsans organisation och arbete bör genomföras av lämplig myndighet, i syfte att stärka likvärdighet och kvalitet i verksamheten.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen (8.6)

Bjuvs kommun, delar inte utredningens bedömning av de ekonomiska konsekvenserna. Kostnaderna för att genomföra förslagen underskattas.

För en mindre kommun med begränsad budget innebär krav på ökad bemanning, exempelvis fler skolsköterskor och skolläkare, betydande ekonomiska utmaningar. Kommunens socioekonomiska förutsättningar innebär att ärenden ofta är mer komplexa och tidskrävande.

Samlat ställningstagande

Bjuvs kommun ställer sig i huvudsak positiv till utredningens inriktning att stärka och tydliggöra elevhälsans syfte, uppdrag och organisering. Kommunen välkomnar förslag som stärker det förebyggande och hälsofrämjande arbetet, förbättrar samverkan mellan elevhälsan och andra aktörer samt tydliggör elevhälsans roll i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Samtidigt identifierar kommunen flera avgörande genomförande- och resursfrågor. Förslagen innebär ökade krav på bemanning, kompetensförsörjning och tillgänglighet inom elevhälsan, vilket bedöms innebära betydande ekonomiska konsekvenser, särskilt för mindre kommuner med begränsade resurser och större socioekonomiska

utmaningar. Kommunen bedömer att utredningens kostnadsbedömningar är underskattade.

Bjuvs kommun understryker även vikten av en tydlig ansvarsfördelning mellan skolan och hälso- och sjukvården. Elevhälsans uppdrag bör inte utvecklas i riktning mot behandling, och det medicinska vårdgivaransvaret ska även fortsättningsvis ligga hos huvudman och ansvarig vårdgivare – inte hos rektor.

Kommunen är positiv till nationell uppföljning och utvärdering av elevhälsans organisation och arbete samt till möjligheten att anordna elevhälsa inom kommunal vuxenutbildning.

Utbildningsnämnden

Bjuvs kommun